

CSALÁDI PÓTLÉK

-háttéranyag-

I. A CSALÁDI PÓTLÉK ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI

- **A családi pótlék célja:** a *gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó költségekhez az állam által havi rendszerességgel nyújtott támogatás.*
- A családi pótlék **nem segély jellegű és nem rászorultsági alapon** járó támogatás, hanem a gyermeket nevelő szülőt jövedelmi helyzettől függetlenül megilleti (családtámogatások egyik alapelve)
- **Két ellátást foglal magába:** a nevelési ellátást és az iskoláztatási támogatást.
 - A **nevelési ellátás** a még nem tanköteles (6 év alatti) gyermek után a gyermeket gondozó, nevelő szülőt megillető ellátás.
 - Az **iskoláztatási támogatás** a köznevelési intézményben (alap- vagy középfokú oktatási intézményben) tanuló gyermek után a szülőt megillető ellátás, amely legfeljebb annak a tanévnek az utolsó napjáig jár, amelyben a gyermek **20. életévét** (sajátos nevelési igényű tanuló esetén 23. életévét) **betölti**.
 -
- **Folyósítása szülői felelősséghez kötött:** **2010-ben** iskoláztatáshoz kötöttük az iskoláztatási támogatást, 2015-től pedig az óvodába járás is feltétele nevelési ellátás folyósításának 3 év fölötti gyermek esetén. A bevezetett intézkedés szankcionálja a kötelező tanórai foglakozások/nevelési napok igazolatlan mulasztását (családi pótlék szüneteltetése).
- A családi pótlék jogosultsághoz szorosan kötődik a **családi adó- és járulékkedvezményre** való jogosultság, vagyis azon gyermekek után érvényesíthető a családi kedvezmény, akik után a szülő családi pótlékra jogosult. A családi kedvezmény a 2011-es bevezetése óta jelentősen kibővült, 2014-től a családi kedvezmény a személyi jövedelemadó mellett a nyugdíj- és pénzbeli egészségbiztosítási járulékból is érvényesíthető. Ennek köszönhetően 2016-ban a kiskorú gyermeket nevelő családok túlnyomó többsége, 95%-a igénybe tudta venni a kedvezményt.
- A fiatal felnőttek után általában már családi pótlékra nem jogosult a szülő az alábbi – külön-külön is kizáró – okok miatt:
 - a fiatal felnőtt nem tanul köznevelési intézményben,
 - a fiatal felnőtt 20. életévét már betöltötte,
 - nem lakik a szülővel egy háztartásban,
 - rendszeres jövedelemmel rendelkezik.A fiatal felnőtt bizonyos feltételek fennállása esetén - több gyermekes családokban - a gyermekszámba beszámítható a fiatalabb testvére után járó családi pótlék összegének megállapítása során a következő pontban írtak szerint.
- **Beszámíthatóság a családi pótlék összegének megállapítása során**
Családi pótlék már nem jár, de a családi pótlék **összegének megállapítása szempontjából** azt a gyermeket (fiatal felnőttet) is figyelembe kell venni (felső életkori korlát nélkül):

- aki **20 életévét betöltötte** (tehát életkora miatt utána családi pótlék nem jár), és **köznevelési intézmény** (alap- vagy középfokú oktatási intézmény) **tanulója** (minden szakképzése esetén, akár több egymást követő szakképzés is)
- aki már nem köznevelési intézmény tanulója, hanem **felsőoktatási intézmény első felsőfokú képzésben vészt vevő hallgatója**.

További feltétel a gyermekszámba való beszámíthatósághoz, hogy a tanuló/hallgató:

- a szülő háztartásában él, és rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik.

A családi pótlék összegébe való beszámíthatóság azt jelenti, hogy **a beszámítható fiatal felnőtt után családi pótlék a szülőnek már nem jár**, de a **kisebb testvére után járó családi pótlék összege** - a fiatal felnőtt figyelembe vétele által - **nem csökken**.

II. A CSALÁDI PÓTLÉKRA (ISKOLÁZTATÁSI TÁMOGATÁSRA) VALÓ JOGOSULTSÁGOT MEGALAPOZÓ TANULÓI JOGVISZONY

- Az **iskoláztatási támogatás a köznevelési intézményben** (alap- vagy középfokú oktatási intézményben) tanuló gyermek után a szülőt megillető ellátás, amely legfeljebb annak a tanévnek az utolsó napjáig jár, amelyben a gyermek **20. életévét** (sajátos nevelési igényű tanuló esetén 23. életévét) **betölti**.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. § (1) szerint a köznevelési rendszer intézményei:
 - a) óvoda,
 - b) általános iskola,
 - c) gimnázium,
 - d) szakgimnázium,
 - e) szakközépiskola [a továbbiakban a c)-e) pont alattiak együtt: középiskola],
 - f) szakiskola [a továbbiakban a d)-f) pont alattiak együtt: szakképző iskola],
 - g) készségfejlesztő iskola [a továbbiakban a c)-g) pont alattiak együtt: középfokú iskola],
 - h) alapfokú művészeti iskola,
 - i) **kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskola** [a továbbiakban a **b)-i) pont alattiak együtt: iskola**],
 - j) gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézmény,
 - k) kollégium [a továbbiakban az a)-k) pont alattiak együtt: nevelési-oktatási intézmény],
 - l) pedagógiai szakszolgálati intézmény,
 - m) pedagógiai-szakmai szolgáltatást nyújtó intézmény [a továbbiakban az a)-m) pont alattiak együtt: köznevelési intézmény].
- A köznevelésről szóló törvény 50. § (1) bekezdése értelmében a tanuló - beleértve a magántanulót is - az **iskolával** tanulói jogviszonyban áll. Ennek megfelelően tanulói jogviszony a b)-i) pontokban megjelölt köznevelési intézményekkel állhat fenn.
- Az **Országos Képzési Jegyzék** (röviden **OKJ**) tartalmazza a Magyarországon államilag elismert szakképesítések listáját, leírja a szakképesítések szintjét, tanulmányi területét, és ágazatba sorolását. Az OKJ-ben továbbá megjelennek a szakképesítés megszerzésének módjai (iskolarendszerben vagy iskolarendszeren kívüli oktatásban szerzhető-e meg) és ideje, illetve hogy milyen munkarend típusokban tanulható a szakképesítés (nappali, esti, levelező, stb.).

A szakképzésről 2011. évi CLXXXVII. törvény 2. § 16. pontja értelmében **iskolai rendszerű szakképzés**: a köznevelés keretében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben és az e törvényben meghatározott, **szakképző iskolában** [d)-f) pontokban megjelölt köznevelési intézmények] folyó szakképzés, résztvevői a szakképző iskolával tanulói jogviszonyban állnak.

A **felnőttképzés** az iskolai rendszeren kívüli képzést jelenti, mely szolgáltatásként, piaci alapon valósul meg. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 2. § 17. pontja értelmében iskolarendszeren kívüli képzés: olyan képzés, amelynek résztvevői nem állnak a képző intézménnyel - a nemzeti köznevelésről szóló törvényben vagy a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben meghatározott - tanulói vagy hallgatói jogviszonyban.

A **felnőttoktatás** fogalma az iskolai rendszerű oktatással kapcsolatban jelenik meg. Jelenleg a tanulók attól az évtől kezdődően, amelyben 8 évfolyamos általános iskola esetén a 17., középfokú iskola esetén a 25. életévüket betöltötték, kizárólag felnőttoktatásban kezdhetnek új tanévet. A tanítás nappali, esti, levelező vagy más, sajátos munkarend szerint is szervezhető. (nemzeti köznevelési törvény 60. §)

A fenti jogszabályok alapján az OKJ-s képzések esetén akkor áll fenn a tanulói jogviszony, ha a képzés iskolai rendszerű szakképzés keretében történik, így az egyéb feltételek fennállása esetén a szülő családi pótlékra való jogosultsága fennáll.

A tanulói jogviszony fennállása esetén fontos kiemelni, hogy

- a szülő legfeljebb csak annak a tanévnek a végéig jogosult a családi pótlékra, amelyben a gyermek 20. (SNI-s tanuló esetén 23.) életévét betölti;
- a szülő csak akkor jogosult családi pótlékra, ha a gyermeket saját háztartásában neveli;
- a tanulói jogviszony és a hallgatói jogviszony egyidejű fennállása esetén az iskoláztatási támogatásra való jogosultság akkor állapítható meg, ha a tanulói jogviszony a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény szerinti középfokú iskolában [c)-g) pontokban megjelölt köznevelési intézmények] áll fenn.